

Liite ...

(kohta 4.2b)

Resolusjuuni CM/ResCMN(2008)4

Ruottin raamikonvensjuunin kansalisitten miuriteetitten suojaksi totheuttamisesta

(Ministerikomitee hyväksynny heän 1029:ssä siihaiskokkouksessa 11 jyyini-/kesäkuuta 2008)

Ministerikomitee, raamikonvensjuunin kansalisitten minuriteetitten suojaksi artikkelitten 24–26 mukhaan (tässä kuttutu ”raamikonvensjuuni”),

Ko resolusjuuni (97)10 päivätty 17 septemperi-/syyskuuta 1997 jossa oon säänöt jotka ministerikomitee oon hyväksynny tarkastuksen malliksi raamikonvensjuunin artikkelitten 24–26 mukhaan otethaan huomihoon,

Ko äänisääntö joka hyväksythiin resolusjuunin hyväksymisen yhteyessä (97)10 otethaan huomihoon,¹

Ko se ratifiseerinki-väline jonka Ruotti esitti 9 februaryaari-/helmikuuta 2000 otethaan huomihoon,

Ko muistutethaan ette Ruottin hallitus jätti oman valtiolisen raportin raamikonvensjuunin toisesta kontrollikauesta 13 jyyli-/heinäkuuta 2006,

Ko oon tarkastettu neuoja-antavan komiteen toinen lausunto Ruottista, hyväksytyy 8 nuvemperi-/marraskuuta 2007, ja Ruottin hallituksen kirjetetut komentaarit jotka otethiin vasthaan 17 aprilli-/huhtikuuta 2008,

Ko oon tutustuttu muittenki hallituksitten komentaahriin,

1. Hyväksythään seuraavat lopputulokset Ruottia aatelhen:

a) Pusitiiviset kehitykset

Ruotti oon jatkanu oikeusraamin kehitystä ko oon kyse diskrimineerinkin vastustamisesta. Ruotti oon tehny arvokasta työtä ko oon kyse rakentheelisesta/stryktyrellistä diskrimineerinkistä. Ombudsmanni eetnistä diskrimineerinkiä vasthaan ja muut tärkeät aktöörit oon puuttunhee diskrimineeraavia tekoja vasthaan vissilä aloila, esimerkiksi huvipaikhoin pääsemisessä. Suuri enemistö Ruottin kansalaisista oon sitä mieltä ette ihmiset jotka kuuluva eetnishiin minuriteethiin rikastuttava yhtheiskuntaa ja enemistö meinaa ette diskrimineerinkiä häätty vastustaa vielä

¹ Ko ministerikomitee hyväksy resolusjuunin (97)10 17 septemperi-/syyskuuta 1997 se hyväksy kans seuraavan säänön: ”Raamikonvensjuunin artikkelitten 24.1-25.2 mukhaiset päätökset oon hyväksyty jos kaks kolmasossaa sopimuskumppanitten eustajista, ja siihen räknäthään enemistö sopimus-kumppanitten eustajista joila oon oikeus paikhaan ministerikomiteessä, äänestävä asian puolesta.

voimakhaamin. Ruottin ytheiskunta on aina enämpi itte-kriittinen ko on kyse muukailaisviha-asentheista.

Ruotti on jatkanu toihmeenpanoja Ruottin minuriteettikielitten käytön oikeuen totheuttamiseksi viessä Pohjos-Ruottin kunnassa ja maholista lailisen suojan laajentamista on arvioitu ja kehotettu tärkeissä julkisissa raportissa.

Julkinen rahotus kansalisitten minuriteetitten kulttuuri-alotheishiin on jonku verran lissäintynny ja minuriteetikulttuuritten vaikutukset ytheiskunnassa on ylheisesti hyväksytyt Ruottissa. Julkisissa raportissa on huomautettu ette minuriteetti-kulttuuritten esittämisessä, esimerkiksi koulukirjoissa, on parantamisen varraa.

Ylheiset palveluerytykset – Ruottin TV (SVT), Ruottin Raatio (SR) ja Ruottin Koulutusraatio (UR) – tekevä joitaki kiitettäviä insatsia ko on kyse minuriteetti-kielitten meediasta. Näihiin kuuluu laajasti raatiolähätyksiä saamen ja suomen kielilä.

Minuriteettikielitten opetusta ja koulutusmateriaalin uupeloa varten on kehitetty luppaaava koulutustyökälu webb-pohjalta.

Oon esitetty uusia mallia ytheistyöneuotteluile ette sais enämpi ihmisiä, jotka kuuluva kansalishiin minuriteethiin, matkhaan päätöspruseshiin. Hallitus on kans freistanu saa paikalisia viranomhaisia enämpi aktiivisti osalistumhaan kansalisitten minuriteetitten kysymykshiin.

b) Hankalia aluheita

Vaikka departementit, joila on vastuu minuriteettikysymyksistä, selvästi on näyttänhee kiinnostusta kysymykshiin, niitten tehokhuutheen ja kapasiteethiin on monet henkilövaihtot ja muutokset vaikuttanhee negatiivisesti.

Kansalisitten minuriteetitten suojan oikeusraamin kehitys on lykkäintynny, muumuassa ko on kyse minuriteettikielitten käytön suojan laajentamisesta.

Vaikka joitaki hyviä poikkeuksia on nähty, paikalisitten viranomhaisitten kiinnostus minuriteetitten kysymykshiin on vieläki rajotettua. Oon olemassa esimerkiksi tarve lisäta paikalista kiinnostusta kyltitten ja kaun-nimitten kirjottamiselle kansalisilla minuriteettikielilä, ja sen etheen ette useamat ihmiset kansalisista minuriteetistä on matkassa ko tehään päätöksiä.

Ko oikeaa tietoa kansalisista minuriteetistä puuttuu, se hankaloittaa minuriteetti-politiikan muo´ostamista, läpivientä, arviointia ja parantamista. Viranomhaiset häätyvä olla paljon päättäväisempiä ko seuraava mitä toihmeenpanoja vissitten kansalisitten minuriteetitten eustajat on vaatinhee.

Minuriteettikielitten opetus kunnalisissa kouluissa on vieläki vähästä ja vississä taphauksissa sitä ei ole organiseerattu käytänölisesti. Privaatit koulut (vapa-koulut) ja jokku harvat kunnaliset koulut ornaava kaksikielistä opetusta. Opettaja-uupeloa ja muitaki kapasiteettikysymyksiä on tarve parantaa.

Henkilöitä jotka kuuluva kansalishiin minuriteethiin, perätikki roomia, diskrimineerataan vieläki, muuomuassa asunto- ja työmarkkinoila, ja roomitten rajotettu luottamus lakiakäytäviä viranomhaisia kohtaan tekkee tilantheesta värremän.

Oikeuskysymykset, ko puhuthaan maaoukeuksista, oon vieläki epävarmat ja se vaikuttaa saamelaisitten perintheishiin töihiin, poronhoithoonki. Tästä oon seuranu oikeusriitoja jotka oon tulhee rohki tyyhriiksi joilekki saamekylile. Saamekäräjitten rolli ei ole tarpheeksi kehittyyny muuta ko porohoitoalala.

Neuoja-antava komitee oon pannu merkile ette oon olemassa huolia siitä ette aviiisitten tukisysteemi ja vissit mekanismit minuriteettijärjestöitten tueksi ei tarpheeksi näytä niitä erityisiä tarpheita joita oon, eikä kansalisitten minuriteetitten initsiatiiivitten moninaisuutta.

2. Hyväksyy seuraavat kehotukset Ruottia aatelhen:

Niitten yksityiskohtasitten toihmenpitheitten lisäksi, jotka häätyy tehä neuoja-antavan komiteen lausunon mukhaan osissa I ja II, viranomhaisia kehotethaan panheen toihmeen seuraavat asiat ette raamisopimuksen totheuttaminen paranee:

- totheuttaa lissää toihmeenpanoja sen etheen ette kansalisitten minuriteetitten suojaa käsitelhään johonmukhaisesti/konsekvent ja koordineeratusti niin valtiolisella ko paikalisella tasola ja ette viranomhaisitten vastuun jaossa olhaan selviä ja ette siinä oon jatkuvuutta/kontinuitet,
- varmistaa ette henkilöitä jotka kuuluva kansalishiin minuriteethiin oon matkassa päätöspruseessissa niin valtiolisella ko paikalisella tasola, ja siihen kuuluva kans ylheiset kysymykset jotka oon keskeisiä kansalisille minuriteetile, kaikki terhveyestä fyysisheen ytheiskuntaplaneerauksheen,
- kierästi viä etheen käsin ehotuksia kansalisitten minuriteetitten lailisen suojan vahvistamisesta. Niihin kuuluu se tärkeä asia ette lisätä minuriteettikielitten käyttämisen garantiitä,
- parantaa statistiikkiä kansalisista minuriteetistä tukemalla rytiiniä joila statistiikki koothaan ja jotka ottava huomihoon kansalisitten minuriteetitten mielipitheet ja jotka täyelisesti kunnioittava tioitten suojaamista ja ottava muita relevanttia huomioita,
- tehä päättäviä toihmeenpanoja minuriteettikielitten opetuksen etheen ja antaa sopevaa tukea kakskielisheen opetuksheen. Nämät toihmeenpanot pitäsit kans tähätä opettajaupeeltoon ja muihin kapasiteettiprupleehmiin,
- tehä vielä enämpi roomitten ja muitten kansalisitten minuriteetitten diskrimineerauksen vähentämiseksi pitämällä tätä perustheelisenna kysymyksenä ko jatkossa reformeerataan lakia ja laitoksia,
- priuriteeraavasti käsitellä sitä oikeusepävarmuutta joka vieläki oon ko Pohjos-Ruottin maaoukeuet oon kysheessä, niin ette saamelaisitten oikeuet suojathaan

kokonaisuudessa. Tämä samalla ko varmistetaan ette oikeusriitat ei uhkaa saamekylittien elinvoimaa ja niitten porohoitoa,

- ajatella Saamekäräjitten rollin laajentamista porohojon ulkopuolelle,
- tehdä lissää toihmeenpanoja minuriteetikieli-meedioitten tukemiseksi ja kans kansalisittien minuriteetittien kulttuuri-initsiatiivittien tukemiseksi, muumuassa sillä mallin ette minuriteetittien erityiset intressit otethaan huomihoon ko valithaan kelle tukisysteemistä annethaan tukea.

3. Kehottaa Ruottin hallitusta resoluusjuuni (97)10 mukhaan:

- a. ette jatkaa menheilä olevaa dialogia neuoja-antavan komittien kans,
- b. ette pittää neuoja-antavaa komiteetä aijan tasala niistä toihmeenpanoista joita oon teyty niitten lopputuloksittien ja kehotuksittien mukhaan mitä 1:ssä ja 2:ssa osassa tässä ylhäälä oon.